

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ХОТЕЛИЕРСТВО И ТУРИЗЪМ
„АКАДЕМИК НЕДЕЛЧО НЕДЕЛЧЕВ”

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
2018 – 2019 година

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет с Протокол № 1/ 26.09.2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Необходимост от училищна програма
2. Мисия и визия на училището по отношение на превенция на отпадането на ученици
3. SWOT анализ
4. Целева група
- 5 Цели на програмата
6. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище
7. Задачи и дейности за постигането им
8. Политики и мерки срещу ранното напускане на училището
9. Дейности за превенция на ранното напускане на училището

Училищната програма за превенция на ранното отпадане на ученици е изработена в контекста на целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие; Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската Комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020“ и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най-добър старт в живота.

Програмата е изработена с активното участие на учители, педагогическия съветник и родители и кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;

- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;

- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;

- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата;

- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми;

- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес;

- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

1. Необходимост от училищна програма

- Необходимост от въвеждане на система в дейностите по превенция на отпадането

- Необходимост от готовност за посрещане на нови предизвикателства, свързани с предпоставки за отпадане на ученици (социални и икономически фактори, процеси на миграция, честа смяна на местоживеенето и др.)

2. Визия на училището по отношение на превенцията на отпадане

Програмата се основава на:

Мисията на ПГХТ „Акад. Н. Неделчев“: иновативно, гъвкаво и личностно-ориентирано обучение:

- учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности;
- да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество;

- да развият творческите си заложби и способности;

- да изградят умения и навици за здравословен начин на живот;

• училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за деца от района, подлежащи на задължително обучение.

Визията на ПГХТ „Акад. Н. Неделчев” като училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за ученици, застрашени от отпадане, която осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот.

Деятелностите за реализация на визията включват:

- Разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;
- Съчетаване на класноурочни, извънурочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- Висококвалифицирани и мотивирани учители, работещи като екип от отговорни и развиващи се личности, проявяващи толерантност, загриженост и зачитане на човешкото достойнство;
- Работа с талантиливи деца;
- Работа с деца в неравностойно социално положение;
- Работа с деца с различна етническа принадлежност;
- Уютна и функционална образователна среда.

3. SWOT анализ:

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • Квалифицирани учители • Прилагане на интерактивни методи на обучение, използване на ИКТ • Извънкласни дейности • Разнообразни възможности за изява • Създаване на приятелска среда • Добра материална база • Работа по проекти • Извършване на дейности по превенция на отпадането • Липса на отпаднали ученици 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане • Недостатъчно ефективно взаимодействие училище - родители
Възможности	.Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • Кандидатстване по различни проектни предложения, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности; • Ранно идентифициране на ученици в риск чрез проучване на потребностите и интересите им; • Нови форми за по-голямо ангажиране на родителите; • Действено ученическо самоуправление; • Ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище; 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите • Липса на ефективни санкции за родителите • Нисък жизнен стандарт на част от населението • Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище • Липса на финасови възможности за подкрепа на застрашени от отпадане деца • Негативно влияние на приятелската среда, на „улицата”

<ul style="list-style-type: none"> • Обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище; • Разработване и прилагане на извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране • Активна работа със семейството; • Поддържане на база данни и разработване на индивидуален подход към всяко застрашено дете; • Съвместни дейности с държавни и общински институции 	<ul style="list-style-type: none"> • Миграционни процеси, водещи до честа смяна на местоживеенето или предоставяне на грижите за децата на други членове на семейството.
---	---

4. Целева група

Ученици от VIII до XII клас, които са застрашени от отпадане по различни причини – за които съществува обективен риск от социално изключване и липсват форми за социална подкрепа.

В по-общ смисъл целевата група включва всички ученици от училището като смисъл на превенция.

5. Цели на програмата:

Целите на програмата за превенция на ранното напускане на училище произтичат от стратегическия въпрос: Кои са причините за ранно напускане на училище и кои са правилните мерки, за да се предотврати?

Обща цел: Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище

Подцели:

- ✓ Разработване, изпълнение и мониторинг на училищна политика за намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез целенасочено единно въздействие, създаване на комплекс от мерки и сътрудничество на заинтересованите страни;
- ✓ Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение конкретни мерки, в резултат на които да намалее броят на учениците в риск от отпадане;
- ✓ Увеличаване разнообразието и ефективността на прилаганите мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез споделяне на добри практики в училищната общност;
- ✓ Изграждане на мотивация у учениците за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

Индикатор за постигане на целите – намаляване на броя на неизвикените и извикените отсъствия

- ✓ Създаване на положителни нагласи към учебния процес
Индикатор за постигане – повишаване на успеха на застрашените ученици

6. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище

- ✓ Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я;
- ✓ Завръщане на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение;
- ✓ Създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати;
- ✓ Карьерното ориентиране и консултиране съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.

7 Задачи и дейности за изпълнението им.

- ✓ Изработване и ежегодно актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца
Регистърът се води от педагогическия съветник по информация, подадена от класните ръководители
- ✓ Включване в плана на училищния ученически съвет на дейности за създаване на подкрепяща среда
- ✓ Включване в плана на педагогическия съветник на дейности за превенция на отпадане и работа с деца в риск
- ✓ Проучване чрез анкети и др. методи на желанията за участие на учениците в извънкласни дейности
- ✓ Сформиране на нови групи по извънкласни дейности в зависимост от желанията.
Класните ръководители, педагогическият съветник и членовете на ученическия съвет мотивират застрашените от отпадане ученици да се включат в избрани от тях форми.
- ✓ Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, превръщане на родителите в партньори на училището;
- ✓ Повишаване на социалните умения на ученическия съвет за подкрепа на съученици в риск - организиране на тренинги.
Педагогическият съветник диагностицира уменията и необходимостта от изграждането на нови и заедно с директора организира обучение.
- ✓ Установяване на ефективен диалог училище - външни институции, имащи отношение по проблема
- ✓ Организиране на благотворителни акции за подпомагане на застрашени и социално слаби деца
- ✓ Създаване на годишен училищен календар за извънкласни дейности и изяви / Включени към Годишния план на училището/

В календара се включват училищни конкурси и състезания, чествания, празници, ден на таланта и др. Мотивиране на застрашените от отпадане ученици да се включват в зависимост от възможностите и подготовката си.

- ✓ Мотивиране на педагогическия персонал за допълнителна работа по превенция на отпадането

8. Причини и Мерки срещу ранното напускане на училището

1. Произтичащи от семейни и социални причини:

Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация и невъзможност за адаптиране към останалите ученици; по-ниска самооценка, породени от затруднено материално положение; невъзможност за прибиране в населеното място.

Мерки: *Повишаване на мотивацията чрез дейности за приобщаване на учениците от друг етнически произход, със специални образователни потребности, както и в затруднено социално положение.*

2. Произтичащи от трудова миграция на родителите:

Напускане на единия или и двамата родители на страната, поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: *Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с лицата отговарящи за учениците, прилагане на Механизма за приобщаващо образование, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и при проблемно поведение на тези ученици – Детска педагогическа стая.*

3. Произтичащи полагане на грижи от страна на ученици за по-малките братя и сестри, както и за болни членове на семейството.

Мерки: *Оказване на социална помощ – чрез дарения, както и получаване на социални стипендии.*

4. Произтичащи от недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето

Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня, както и подготовката на детето за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: *Мотивиране и приобщаване на тези ученици за посещаване други форми на организация в училището; търсене на непрекъснати разширени среци с родителите с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник и мотивиране и приобщаване към училищната общност.*

5. Произтичащи от чести конфликти между агресивни родители – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители. В най-честите случаи училището се превръща в единствено защитено място за детето и класният ръководител поема грижите за детето в образователната институция.

Мерки: *Незабавно информиране на ръководството за предприемане на мерки съгласно Закона за закрита на детето и План за интервенция при случаи на насилие и тормоз.*

6. Произтичащи от риск за преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, както и включването им в обучителни семинари и лекционни курсове, залягане в тематичните разпределения за часа на класа на актуални за младежкото развитие теми; осигуряване на възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

9. Дейности за превенцията на ранното напускане на училище :

1. Управление на информацията за застрашените от преждевременно напускане на училище. Изготвяне на информация от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/.

Отг.: кл. р-ли

Срок: до 30.10.2018 г.

и при възникване на ситуация

2. Координиране действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник и училищното ръководство. Изготвяне на регистър на учениците в риск от отпадане.

Отг.: кл. р-ли, педагог. съветник

Срок: до 30.10.2018 г.

и при възникване на ситуация

3. Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление и мотивация на учениците

Отг.: директор, педагог. съветник

Срок: март—април 2019 г.

4. Включване на ученици в риск от отпадане в групи за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти; насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.

Отг.: кл. р-ли, педагог. съветник

Срок: при възникване на ситуация

5. Извършване на ефективна диференцирана работа с учениците с намалена успеваемост

Отг.: учителите по предмети

Срок: постоянен

6. Осигуряване на професионално консултиране и ориентиране.

Отг.: кл. р-ли, педагог. съветник

Срок: постоянен

7. Включване на ученици в риск от отпадане в училищни и извънучилищни мероприятия и дейности

Отг.: кл. р-ли, педагог. съветник

Срок: постоянен

8. Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват

Отг.: кл. р-ли, педагог. съветник

Срок: постоянен

9. Здравно образование и възпитание – лекции, беседи, семинари свързани с обучението на учениците по: наркомания, алкохол, тютюнопушене, сексуално образование и предпазване от СПИН.

Отг.: кл. р-ли, педагог. съветник

Срок: постоянен

10. Прилагане при необходимост на Координационния механизъм за деца в риск.

Отг.: Координационен съвет

Срок: постоянен

11. Анализ на работата по превенция на ранното отпадане на ученици набелязване на мерки за подобряване на програмата.

Отг.: педагог. съветник

Срок: 30.06.2019 г.